

Is het nuttig de dijk te herstellen als die is doorgebroken? Van Dissel meent van niet!

Posted on 23 januari 2021 by Paul Hekkens

In zijn technische briefings aan de Tweede Kamer heeft directeur infectieziekten van het RIVM Jaap van Dissel de gewoonte om eerst een boel gegevens te herhalen. Als toehoorder ben je dan al vermoeid, voordat die gegevens aan bod komen die echt opmerkelijk zijn. Ik zie het als een manier om bepaalde zaken wel te noemen maar toch weg te moffelen.

Van Dissel biedt steun

Het aantal besmettingen met de Britse variant in Nederland schat Van Dissel momenteel op 7.000. 10 procent van alle geconstateerde besmettingen in Nederland bestaat nu uit de Britse variant. De verwachting is dat dit begin februari 25 procent en begin april 100 procent is. Van Dissel beschrijft de Engelse variant als een tweede epidemie met eigen reproductiegetal. Zelfs onder de nu geldende beperkingen is dat nog steeds 1,3 terwijl dat voor het gangbare coronavirus iets

onder de 1 ligt. Nemen we geen extra maatregelen, dan is het waarschijnlijk dat ziekenhuizen en ic's binnen afzienbare tijd meer overbelast geraken dan tijdens de eerste golf. Dat alleen al rechtvaardigt volgens Van Dissel ingrijpende extra maatregelen. Daarmee biedt hij steun aan de wens van het demissionaire kabinet voor het instellen van nog strengere maatregelen, waaronder een avondklok.

De discussie in de politiek lijkt niet te zijn of er een paardenmiddel moet worden ingezet, maar welk paardenmiddel moet worden ingezet. Rutte is voor de avondklok vanwege de krachtige symboliek. In de aanloop tot de verkiezingen benadrukt een avondklok ook zijn daadkracht. Daadkracht doet het goed bij de kiezer, weet hij. Dat de maatregel mensen erin hindert een avondwandeling te maken die nul besmettingsgevaar oplevert, en discrimineert tussen hondenbezitters en niet-hondenbezitters doet daarbij even niet ter zake. Om ervoor te zorgen dat de krachtige symboliek door krachtige werkzaamheid wordt ondersteunt, stut hij de avondklok met het dringende advies om maximaal 1 persoon per dag thuis te ontvangen.

Van Dissel bagatelliseert

Keren we terug naar de update. En passant bagatelliseert Van Dissel het feit dat de Engelse variant zich in Nederland heeft kunnen vestigen, doordat deze eerder via vlieg- en bootreizigers is overgebracht. Hij bagatelliseert dat door dit recente verleden niet aan te halen. Van Dissel kijkt alleen naar het feit dat er nú dermate veel binnenlandse besmettingen met de Engelse variant zijn dat de nú geïmporteerde besmettingen daarbij in het niet vallen.

Door niet te kijken naar het verleden doet Van Dissel ongetwijfeld Mark Rutte een plezier. Die wil vooral dat er geen smet komt op zijn open-grenzenbeleid. In mijn ogen bewijst de nu ontstane situatie alleen maar dat zowel het internationale als ook het nationale beleid ten aanzien van de Engelse variant gefaald heeft. Eerst is het niet gelukt om de internationale bronnen te traceren en te isoleren. *Nieuwsuur* toonde inkomende reizigers die niet eens begrepen hadden wat van hen verwacht werd. Toen de variant zich daardoor in Nederland verspreidde, is het vervolgens niet gelukt om besmettingen met de Britse variant in Nederland te traceren en te isoleren.

Wat Van Dissel in feite zegt, is dat het aantal binnenlandse besmettingen met de Engelse variant inmiddels zo groot is, dat het aantal besmettingen van inkomende

reizigers er niet meer toe doet. Het lijkt op zeggen dat na een dijkdoorbraak het herstellen van de dijk toch geen zin meer heeft omdat de waterspiegel in het overstroomde gebied gelijk is aan de zeespiegel. Om het land weer droog te krijgen, is herstel van de dijk echter wel degelijk nodig. Zo ook met het virus: stel men zou erin slagen de binnenlandse besmettingen te beperken, dan is het vervolgens weer zaak om de besmettingen vanuit het buitenland aan te pakken. Zo doet men dat tenminste in Aziatische landen, en niet zonder succes.

Van Dissel moffelt weg

Van Dissel meldt dat uit onderzoek blijkt dat bij mensen die geïnfecteerd zijn, in 85 procent van de gevallen immuniteit optreedt tot minstens 6 maanden na de infectie. Dan zegt hij iets opmerkelijks:

'Wat ook in dat onderzoek gevonden wordt, en dat is toch wel een beetje een somber beeld, is dat bleek dat personen die het gehad hadden en die opnieuw besmet bleken en dan niet ziek werden, het wel opnieuw in de keel hadden en misschien ook konden doorgeven. Dat maakt dat de immuniteit niet steriliserende immuniteit is. Het voorkomt niet dat je het virus nog kan dragen in de keel, en waarschijnlijk ook niet dat je het nog kan doorgeven terwijl je zelf wel beschermd bent. Het zou natuurlijk niet verwonderen als vaccineren uiteindelijk ook dat effect heeft: wel de persoon beschermen maar niet 100 procent beschermen tegen eventuele doorgifte van virus. Want anders zou de vaccinatie een ander effect hebben dan natuurlijke infectie en dat is niet waarschijnlijk.'

Dat Van Dissel de hierboven aangehaalde passage goed heeft weggemoffeld tussen de veelheid aan informatie, als ware het slechts een kanttekening, blijkt uit het feit dat geen van de Tweede Kamerleden erop inhaakte. Ik vind het echter een belangwekkende uitspraak. Het duidt er namelijk op dat groepsimmuniteit ook met vaccin niet gegarandeerd is. Vaccinatie biedt alleen veiligheid voor de gevaccineerde zelf, maar niet voor andere mensen. Misschien dat verspreiding van het virus wat minder plaatsvindt omdat wie niet ziek is minder hoest. Maar in de grond betekent het dat gevaccineerden besmettelijk blijven. Je kunt niet aan het zoenen en *huggen* slaan als je gevaccineerd bent zonder het risico anderen te besmetten. Dat vaccineren alleen het belang van de gevaccineerde zelf dient, is niet geheel probleemloos. Het kan leiden tot onverantwoord gedrag, waarbij de gevaccineerde geen of weinig risico loopt, maar wie niet gevaccineerd is des te meer.

Terugkijkend betekent het ook dat de voorrang bij het vaccineren die aan zorgpersoneel is verleend, toch niet zo effectief was. Het argument dat bij nood in vliegtuigen ouders eerst zichzelf dan pas hun kinderen van een zuurstofmasker moeten voorzien, is in ieder geval niet te vertalen naar de zorgsituatie. Gevaccineerd zorgpersoneel kan nog steeds ouderen en kwetsbaren besmetten.

Het RIVM maakt bang

Van Dissel waarschuwt voor de Braziliaanse en de Zuid-Afrikaanse varianten. Hij laat weten dat die nog meer te vrezen zijn dan de Britse variant. Het volledige verhaal lees ik in *de Volkskrant* onder de titel Virologen slaan alarm: coronamutanten kunnen opnieuw infecteren. Het verhaal lijkt ingestoken vanuit het RIVM door Chantal Reusken. Wellicht dient het als extra stok achter de deur om Kamerleden naar een avondklok te bewegen. De Zuid-Afrikaanse variant waart al in Nederland rond, zij het nog in bescheiden mate.

Tot nu toe ging men uit van de ervaring dat een tweede besmetting met corona weliswaar mogelijk is, maar zelden voorkomt, en ook milder verloopt. Dat blijkt nu anders bij de Braziliaanse en de Zuid-Afrikaanse varianten. Gebleken is dat een kleine helft van de eerder geïnfecteerden opnieuw besmet kan worden door deze mutaties, en dat het gemiddelde ziektebeeld even ernstig is als bij een eerste besmetting. Afweerstoffen tegen de eerdere variant beschermen blijkbaar niet tegen deze nieuwe varianten. Dat daarom ook de bestaande vaccins minder goed werken, is daarmee niet gezegd, maar ook niet uit te sluiten. WHO-vaccinoloog Philip Krause toont zich somber:

'De snelle evolutie van deze varianten suggereert dat als het voor het virus mogelijk is om te veranderen in een vaccinresistente vorm, dat misschien sneller gebeurd dan ons lief is.'

De consequentie zou wel eens kunnen zijn dat, net als bij influenza, elk seizoen weer nieuwe varianten van het virus te verwachten zijn, en dat het vaccin ook telkens weer aan die nieuwe varianten moet worden aangepast. Het betekent gouden tijden voor producenten van coronavaccins. Het betekent ook dat we komende zomer niet definitief een punt kunnen zetten achter corona, maar dat het in het najaar maar afwachten is of het vaccin dat we ontvangen hebben, wel beschermt tegen de mutant die dan rondwaart.

In 2020 verscheen van Paul Hekkens het boek 'Stille Lente' – kroniek van Coronaland Nederland. Uitgeverij Blauwburgwal, 15.00 euro. Dit boek is HIER te koop.